

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

forelagte lovforslag, tiltalende. At lejelovgivningen stadig vil være juridisk og teknisk vanskelig, er en sag for sig, men forslaget skaber større overskuelighed, og det vil føles som en lettelse. Der er dog en uheldig side ved denne forenkling, således som det er blevet fremhævet af to af de tidligere ordførere, og det er sammenblandingen af permanent og midlertidig lovgivning, som gør en ophævelse af midlertidige bestemmelser mindre overskuelig. Jeg synes dog, at det ærede medlem hr. Elgaard og det ærede medlem hr. Thestrup overvurderer betydningen af denne sammenblanding i en lov, der kun er foreslået som midlertidig. For mig er det ikke noget kabinets spørgsmål, om det bliver een eller to love. Det er ikke en afviklingslov. Den fastholder de restriktioner, der er tænkt som midlertidige, den føjer nye til, og den baner ikke vej for en afvikling. Den følger således ikke den linie, man ellers ønsker fulgt med hensyn til krigstidens restriktioner. Det skal indrømmes, at boligmanglen i et vist omfang nødvendiggør ændringer i den bestående lovgivning, som giver de forskellige lejere en meget uensartet beskyttelse, ja, endda nogle slet ingen beskyttelse. Der er lejere i de ældre beboelsesejendomme opført før 1939, som har billige lejligheder, hvis leje i almindelighed ikke kan forhøjes. Der er nyere lejere, hvis boliger er bygget til en rimeligere pris, men hvor lejen kan forhøjes med visse mellemrum. Der er dem, der bor i det efter 1946 støttede byggeri, hvor lejen kontrolleres, men dog er højere end 1939-lejen, og der er dem, der bor i det nyeste ustøttede byggeri, og her er der eksempler på lejer af fantasihøjde.

Der findes megen usund spekulation i høje huslejer. Det er en utilbørlig udnyttelse af ofte økonomisk svagtstillede. Heroverfor har ministeren bl. a. foreslået for det første huslejestop og uopsigelighed for hele boligbestanden og for fremtidens byggeri, således at huslejestoppet ikke som nu kun gælder for de billigste lejligheder. For det andet ophævelse af bestemmelsen om, at der i de første 10 år ikke kan skrives ind mod misforholdsleje for nyopførte lejligheders vedkommende. Endvidere for det tredje kontrol med lejen i alt nybyggeri og endelig for det fjerde forbud mod at indgå frivillige aftaler om lejeforhøjelser. Selvom frivillige aftaler om lejeforhøjelser efter de oplysninger, der foreligger, gennemsnitligt ikke udgør så stor en procent, er der næppe tvivl om, at der findes tusindvis af tilfælde, hvor en såkaldt frivillig lejeforhøjelse har

en betydelig størrelse. Det ærede medlem hr. Ingvard Dahl beredte således i går om et tilfælde, hvor en husejer havde tilstillet sine lejere en skrivelse, hvori det blev meddelt dem, at den dag der var fri opsigelighed, var de opsagt. Jeg for min del tror ikke, at det er et enestående eksempel.

Det forretningsmæssige ustøttede byggeri har meget på sin samvittighed, selvom man naturligvis ikke kan skære alle private bygherrer, der ikke søger statsstøtte, over en kam. Der findes hæderlige bygherrer, og der findes blandt dem folk, som det ærede medlem hr. Elgaard kaldte byggehajer, der betaler sortbørspriser for arbejdskraft og materialer. Jeg har endda hørt om tilfælde, hvor bygherren forpligtede sig til ikke at opgive overprisen på arbejdskraften til skattevæsenet. Det har virkning langt udover det enkelte byggeforetagende. Når andre skal bygge, tvinges de også for at få arbejdskraft og materialer til at betale overpriser, og resultatet er, at byggeomkostningerne stiger.

Skal man for at imødegå denne for hele byggeriet så skadelige udvikling have kontrol med lejefastsættelsen i alt nybyggeri, så forudsætter det, at der i selve loven kan angives retningslinier for fastsættelsen af lejen, så bygherrerne på forhånd ved, hvad de kan regne med. De må vide, på hvilket grundlag lejen skal beregnes.

Det ærede medlem hr. Elgaard karakteriserede fremrykningen af huslejestoppet og uopsigeligheden som socialisering, og det ærede medlem hr. Thestrup sluttede op herom. Vi er enige om, at det bør tilstræbes at komme bort fra ekstraordinære bestemmelser, men når der er boligmangel, er vi vel også enige om, at der ikke kan være frihed. Der er ingen frihed for lejeren til at flytte andetssteds hen, hvis han er misfornøjet med den behandling, han får af værten, og derfor må der under sådanne forhold træffes forholdsregler, der hindrer, at en vært, der er utilfreds med lejeren, kan sætte lejeren på gaden. At karakterisere sådanne forholdsregler med udtrykket socialisering er efter min mening helt ved siden af.

Jeg skal ikke fordybe mig i enkeltheder, men stille det spørgsmål: Er der ved de stillede forslag taget et rimeligt hensyn til de udlejere, der underkastes huslejestoppet? Det forekommer mig ikke at være tilfældet. Når man studerer den interessante betænkning, som embedsmandsudvalg I har afgivet, og de oplysninger, der gives om udlejerens udgifter og indtægter, forundres man noget over, at den højtærede minister affærdiger